

Manufakturhandel i krigstid

Ruth Madsen fortæller om Kappendrup Manufakturforretning på Nordfyn.

Året er 1944. Vareknaphed og rationeringsmærker er dagligdag.

Mit arbejde

De fleste mennesker har noget, de kan kalde deres arbejde, enten det består af mange forskellige eller kun en enkelt ting. Der er dem, der synes, at arbejdet er noget besværligt noget, og det egentlig kun er fritiden, der er noget ved, men hvis man har et arbejde, man holder af, så længes man ikke så meget efter fyraften.

Jeg har været hjemme, og når man er det, hjælper man vel gerne til med lidt af hvert. Jeg har mest passet forretning, da vi har manufakturforretning; men jeg har også hjulpet min mor lidt i huset.

Om morgenen begynder jeg med at gøre rent i butikken. Tidligere skulle der også ses efter, om der var nogle varer, der manglede, og så skulle man sørge for at få dem ind fra lagerrummet, men nu er der desværre ikke noget at fylde de tomme hylder med.

Mellem kl 8 og 9 kommer posten, og hvis han har pakker eller fakturaer med, er han altid særlig velkommen. Vi bor lige ved stationen, så det varer ikke mange minutter at hente en pakke. Tit ved vi ikke, hvad der er i den, da grossererne bare sender os vor ration. Så er det spændende at få pakket op.

Ruth Madsen 1923-2015.

Ruth som vi husker hende – portrættet er fra 1974, men beretningen er skrevet i 1944, da Ruth var på skole, og eleverne havde fået emnet "Mit arbejde".

I hverdagen er kunderne flinke og meget forstående. Men vi har en del "kunder" for tiden, der har købt "næsten alle deres varer" hos os, og "nu må de da også kunne få noget". Den slags kunder kan være lidt irriterende, men så kan man trøste sig med, at sådan siger de alle steder, hvor de har handlet lidt. Det er fælles for alle forretninger i disse år, at de har så mange "faste kunder".

Det er et dejligt arbejde at stå i forretning, når man har noget at sælge, men manufakturhandlernes kår er nu ikke de bedste i 1944. Mange har lært at være taknemmelige for lidt, og tit får vi så mange tak, når vi har skaffet nogen en vare, der er lidt vanskelig at få. At vi så også får utak fra nogen af dem, der ikke får noget, det er en anden sag. Varerne kan nu ikke sælges mere end en gang.

Når der har været nogen, som har drillet lidt, så er det helt rart at komme væk fra butikken og vaske et gulv, pille kartofler eller andet husligt arbejde. Afveksling i et arbejde er altid rart.

Men ellers er der nok at bestille i butikken. Der er da heldigvis temmelig tit nogle varer at sætte pris på, og ellers er der altid nogen hylder eller skuffer, der skal ordnes.

Vi, der har lært at stå i forretning i disse krigsår, har fået en højst unormal læretid. For det første er der mange varer, som vi ikke rigtig får lært at kende, da de har været udgået i lange tider, f.eks. de forskellige lærredskvaliteter. For det andet får vi ikke rigtig lært at anbefale en vare, da der næsten altid er for lidt af den, og hvis man ikke sælger den til den første, så sælger man den til den næste.

Tit siger kunderne også til en: ”Det er vel nok let at stå i forretning nu, man skal bare sige ”Nej, det har vi ikke””. Men lidt andet er der nu også. Man skal sørge for at få varerne fordelt så godt som muligt; men hvordan man end bærer sig ad, er der altid nogen, der mener sig forurettet. Utilfredse kunder er der desværre altid.

Så er der de forskellige slags rationeringsmærker, man skal huske at få, særlig strøpemarkerne er der mange, der nødig vil af med. De står med dem i pungen og håber på, man glemmer at forlange dem. Der er også nogen, der lægger mærkerne på disken med det samme, men mange har ”helt glemt”, de skal af med et mærke. – til arbejdstøj er der forbrugskort og indkøbstilladelser, og til spædbørnsudstyret er der rationeringskort. Manufakturhandlerne har nu ellers haft meget mindre med rationeringsmærker at gøre end bagere og købmænd, men så har de til gengæld måttet foretage en frivillig rationering.

Det var lidt om disse tiders besværligheder, men de har da også deres fordele.

Udrangerede og umoderne varer, der skal sælges billigt, er ukendte begreber i disse år ligesom udsalg med 10 % rabat. Det er godt for manufakturhandlerne, for de skal alle tage et tab, når der kommer gode varer igen. Til den tid er der ingen, der bryder sig om at købe de varer, man kan få i dag.

Jeg håber, at der snart vil komme lysere tider for tekstilbranchen, for det er både forretningsfolkene og kunderne bedst tjent med. Det er nu meget morsommere at vise en hel masse varer frem end sige ”Det har vi ikke”. Så bliver ens arbejde også som det skal være. Hvor skal det blive dejligt at sælge varer, man virkelig kan anbefale. Måtte den tid snart komme.

1947 **D A N M A R K** 1947

**KØBEKORT
Kvinder**

Stilling: Husmoder
 Navn: Kathrine Danpholm
 Adresse: Bødelslev pr. Kappendrup
 Fødselsaar: 1898 Fødselsdato: 24/2
 Udfyldes af Kommunalbestyrelsen.

Købekortet er strengt personligt. Overdragelse af Kortet er forbudt. De til Kortet knyttede Mærker — der hverken samlet eller enkeltvis maa fraklippes Kortet, før Købet finder Sted — bliver først gyldige efter nærmere Bestemmelse af Handelsministeriet. Mærkerne skal afklippes af Sælgeren eller i Overværelse af denne. Løse Mærker er ugyldige.

København i Marts 1947. Handelsministeriet

Paategninger og Afstemplinger

24/9-47 325 KB 2 309-15 Knud Møller
 Sæson Værelse
 VESTERGADE 58 - ODENSE
 TELEFON 3534

Paategninger og Afstemplinger

29/2 47	Bødelslev Brugstovning pr. Kappendrup	A 9
18-10-47	Andersen Næby	F 9-10-11-16 9-11-16
2/3 48	Bødelslev Brugstovning pr. Kappendrup	B 9
17. MRS. 1948	Kappendrup Manufakturforretning	277 Born Fr. P. 2
5-6-48	A 10 B 10	UDSALG KAPPENDRUP TR. Udsalgsst. 2048
13/12-48	K. P. MADSEN	400 gr. Born
17. FEB. 1949	Kappendrup Manufakturforretning	100 gr do

Længe efter krigen var tekstilkort, købekort og rationeringsmærker stadig i brug. Her kan man se, at kunden har fået sine behørigte stempler i Kappendrup Manufakturforretning.